

Կարծում եմ ճիշտ ժամանակակ է ընդունելու հայ ընթերցողին, ում սեղանին առաջիկայում կհայ- սնվի մի բանի օր առաջ լուս տեսած գեղարվեստական իրաւայի մի զոր՝ Կարուժան Ռուկանյանի «Ծովակների մատյան» Վելոք: Այս գիրքն այն հազվադեմ ինքնահյու զորեւից է, որոնք նորից ու նորից կարդալու եւ շարունակ մատրելու ա- դիրներ են տալիս: Վեղում նկա- րագրված են գրեթե հայուր տարի առաջ տեղի ունեցած այն աննարդ- կային իրադարձությունները, որոնց հորդանութում բաղաբակիրք համարում ունեցող աշխարհի աչի առ- ջեւ հայսնվեց հայ ժողովուրդը, ոումինահայության ճակատագիրն ու կյանքը՝ շաղախված ոումին ժո- ղովրդի դատմության հետ: Վերնա-

սականերն ու սահմուեցուիչ ժամանելու միջնէւ մահ չնոռացող, ցեղասպանությունից փրկված ու վերաբրդա անձանաց: Դրանց շարժում առաջինը հեղինակի մեծ հայր Կարապետ Ուկանյանն է, ում վերադարձական է այս վերջի գլխավոր հերոսը լինելու իրավումը, եւ որը, գրառելով իր ժամանակի տարեցրությունը, ասես լուցյան հանճնարարել է Կարուժանին նոր կյանք հաղորդելու այդ բարակի ետքին, բարձրածայնել այն տուկները, որ վախվորած արտաքրում էին տարեցրութ՝ խուսափելով կողմնակի ականջներին հասու ճայներից: Ահա եւ հեղինակի մյուս՝ «ժամանակներից ու մարդկանցից դուրս» փիլիսոփայությամբ ապրող, մորական կողմից դատող՝ Սեդրակ Սելիյյանը,

զգացնողություններն են, որ տարիների հետ խունանում, սակայն երբեք չեն մռացվում:

որլիյուն չունեցող ամերիկացիների
ճանադարին: Սակայն, ինչչես
հեղինակը է դիլուկ նույն, ա-
մերիկացիների գալը բուն երա-
զողներից մեկը՝ Ավրիշ Զեսլովը
երկար սպասելուց հոգնած, ինքը
զնաց նրանց մոտ: Ինչդես նաեւ
շատերը, ովքեր չիմանալով, թե որ
մեղի համար, գիտեին միայն, որ
համայնավար դարձած Ուլիմինիա-
յում նրանց ունեցրկում, բան որ
ախոր է սպասում: Այս ամենն ընդուն-
հանուր առնամբ կազմում է աւ-
խարհում մինչ այդ եղած անցու-
դարձին տեղյակ, սակայն աղաքան
միայն ու միայն իրենց ցանկալի
հունով ընթանալու դատաս-
տեսնելու երազողների մի համայն-
ութեա ամեն մեկը թափուն հույս ու-
նի, որ գուց ինքը ծիծ է:

Ճամբար, ճիշտ այնքան, որքան
Դանթեն է Ներկայացնում դժոխվի
դարունակները: Սա անծենէին էլ
զուտ խորհրդանական համադրու-
թյուն չէ: Ահա դրանք ՄԱՍՈՒՐԱ,
ԽՍԼՎԴԻՅԵ, ԲԱԲ, ՄԵՍՁԵՆԵ,
ԴԻՊՍԻ, ՌԱԶԵՍ եւ, Վերջապես,
ԴԵՅՐ ԷԶ-ԶՈՐ: Ակզեռում միմյանց
հետեւից բայլող միլիոնավոր
մարդկանց շարասյուներն ասի-
ճանաբար հալվեցին, անէացան,
սովն ու ծարավն իրենց բաժինը
տարան, տիֆո, արնալուծն ու ցուր-
տը՝ իրենցը, Եփրատի ջրերը կամ-
րեցին սղանվածների արյունից,
հաճախ խցանվեցին նրա գիրկը
կամովին նետված հարս ու աղջիկ-
ների դիակներից, Եթքուրքական
իշխանավորների թողժվությամբ
քրդական ավազակախմբերն ու
բանտիրից արձակված հրոսակնե-
րը կողողմտեցին, սղանեցին, լկե-
ցին, եւ Դեյր ԷԶ-ԶՈՐ հասան չէիր:

Այդուհանդեռձ, «Նեմնիս» Վրժանու խճի ղեկավարներից Մրմեն Կարոն իթիհարի՝ ղաւանադես մահվան ղատապարչված եւ ազատ արձակված ղեկավարների ղատավիճուն իրագործողներին հետագայում լիիշ ղաւակիր. «Անոնց կիմերուն չփոխիք: Ոչ ալ երախաններուց»:

«Ծովականի մասյան»-ը տագնադիր ահազանգ է, ճարդասիրության, բանականության կոչ, անհանգստություն աշխարհի ու մարդու համար, ուստի, հեղինակն իր տաղանդավոր գործն ավարտում է այսպիսի համամարդկային մտահոգությամբ. «...ֆանի դեռ աշխարհում վախ է լինելու, Ծովականի մասյանը չի վերջանա: ...Քինօք տարի անց Լու Անշելեսում... գրեթե ուրախ տարեկան մի հայ ծերունի, այսինքն, «Ծովականի մասյան»-ի հետ ծննված, Գուրգեն Յանիկյան անվանք, աւրձանակի կրակոցներով սղանելու եր թուրք հյուսվառուսին ու նրա փարուսակին: Եւս, որդեսից այդ դարս Մթևոսուից հետո խանթորդը, միայն զարմանեների ու մոլորությունների դար չննա, այլ նաեւ անհերետության, ահա թե ինչուս, «Ծովականի մասյան»-ի հետ միասին, դարձ, այն օձի դես, որ կասարյալ օղակ դարձնալու համար ինչն իրեն է կլանում, Տրամփիզն է վերադառնում: Այնտեղ, Միասկ Թողլայիսի ծննդից ծիւծ հայուր տարի հետո, թուրքական մի ընտանիքում մի տղա եր լուս աշխարհ գալու, որը դեռևս դաշտանի եւ աստիլությանը սնված, 2007-ի հունվար 19-ին հայ լրացրող Դանես Դիմիքն էր սղանելու»:

Իհարկե, լրագրային հոդվածի սահմաններում անհնարին է Ետրկայացները այս ընդօրվուն վեղբ, ուստի, միայն ավելացնենք, որ, ի տարբերություն իր Վախվորած ու ըսուլներով միմյանց հետ հաղորդակցվող դադերի, Կարուժան Ուկանյանը կարողացել է աշխարհին հաղորդակից դարձնել այս նայացնուու ամփոփակած երթեմնի ըսուլ-Ժերես:

ԱՆԴՐԻԱՆ ԱՆԴՐԻԱՆՅԱՆ
հայերեն hrwswarwaknirjyan

«Ծուլքների մայաճ»-ը թուշական գեղեցկության մի վեռ է՝ հենց ինժինիր Պատմությունը:

**Այսաք հայոց խիղճն է մահից ու
Վերադրումից հունգված հիշողու-
թյուն ժառանգած մի գրող:**

El Nacional, ՎԵՆԵՍՈՒԵԼԱ
«Հռուցերի նաևան»-ը իւսակ-

«Ըստկների մայշյան»-ը հազվադեմ գլուխագործոց է՝ վերջին *surj*-ների համաշխարհային գրականության մեջ:

**թյան ամենացայտուն եւ արժեխավոր
ստեղծագործություններից մեկը:**

Հագել, Դայախ
«Ծովկների մատյան»-ը 2011 թ.
աշնանը Իտալիայում հրատարակ

Ված լավագույն գիրքն է:
Corriere della Sera, Իտալիա
«Ծովական մասյան»-ը հայ ժո-

«Ընկերության ը և այլ ընկերությունների հանդիսացող բացառիկ երկ է:

La Nacion, Արգենտինա

Վիդական դասումների մասյանը

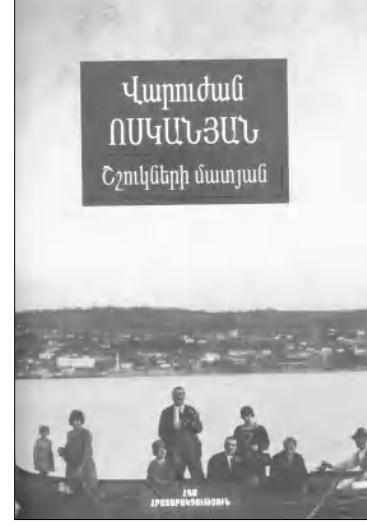

Վարուժան Ոսկանյան

ում ճախնից՝ իշխան Մելիքը, բուր-
երի ղեմ երկար ժամանակ աղս-
տամբելուց հետ ընտանիքով ա-
ղաստանել է Ղարաբաղի լեռնե-
րում:

Եվ մյուս թաղականները՝ նույն-
դես սարբեր բնակավայրերից նա-
զապարուծ, սարբեր նասնագիտու-
թյունների, անհատական գծերի, սա-
կայն, կարելի է անվերադա ասել,
նաեւ միեւնույն կարգի կորուսների
ժեր ու խորում միեւնույն անթեղ-
ված կափենները կրող մարդիկ: Դա-
յեւ: Տարբեր ընկալումների ու կողմ-
նորուսների ժեր հասարակ մար-
դիկ: Երազողներ, որոնց մտորմա-
ներն ու առաջարկությունները, իհմ-
նավոր թե ամիսին, ոլորողված են
կորուսված հայրենիքի փրկելուն: Այդ
մարդիկ նաեւ հերիխակի հայտնա-
գործած հակարություններն են.
մասնագիտական, ուսակ և մրցակ-
ցության հոդի վրա կծու եւ միեւն-
ույն ժամանակ մտքրմիկ հումորվու-
մասամբ միմյանց խայթելու դաս-
րաս երկու կուսկակար, նույնան-
ժամագործ, բահանան ու ժամկուժ,
լուսանկարիչն ու գիտնականը...
Մարդիկ, ում իրենց կյանքի ժամա-
նակը ոչ միայն երբեք չժղոսց, այ-
լև, էությամբ հրեավոր այլ մահկա-
նացուների կամոր, շարունակ խո-
ժոր հայացնով նայեց:

Ազգագրական հսկայական նյութի մէջ, սկսած սուրճ աղալ-եփելու սովորութից, Վերջացրած կենցադային կարելոր ու մանր-մունը արարողություններով, առանձնակի տեղի է հասկացված հին ու նոր հանգույցալների հիշատակնան արարողակարգերին եւ, իհարկե, կոտորածների ու գաղթերի ձանալպարհներին ձակատագրի անդատի բերունվարդակած, հարկադրաբար կամ հիննակամ Եփրատի հորդանունը ընթած եւ անհայտ կորած հարազանների հիշատակնանը: Յաճախութ: Անքառ: Անմոռունչ: Ներին տրունզով ու հաշօված: Osawr, բայց հարազա դարձած հոդի վրա կյանքը շարունակելու, ազգային արմանները դահողանելու հաստատականությամբ: Եվ այս ամենը, անցած մանկական այն հայացից շղարշի միջով, որով միայն կարող են նայել զուգահեռ մի այլ աշխարհում գրեթե նոյնական զգացուներ ապրած ուրիշ երեմնի մասնակները: Դրանք մանկության հների, համերի, բունօնությունների

Վարուժան
ՈՍԿԱՆՅԱՆ
Ծաղկմերի մատյա

բասուրման, հալվան ու չերը, օւարակներն ու ձմեռվա նոյն դաւարները: Եվ իրենց դատերն ու սաժերն էլ նոյն դահճի ձեռփու տղահանգածներն են: Միայն թե սաստինցու, մեցու եւ վանեցու դեղում Վրկվելու համար Ուսահայտանն էր ամենամոտը, իսկ տաղիզոնցու, զեյթունցու եւ կիլիկեցու համար՝ Եվրոպան: Այդուհանդերձ, քանի որ մենք նոյն արյունն ունենք, ուստի խնդրում եմ այս ակամա զեղումը համարել «Ծովակների մասյան»՝ ընթերցողի անխուսափելի տուրք հեղինակին եւ նրա գրին:

Այս վեղը տանյակ դասնություններ է դարնակում, որոնք, միեւնույն սահմուկցուցիչ իրադարձությունների հետևանք լինելով, միաժամանակ տարբեր են եւ, կարելի է ասել, անբակտերի մերկած են վեղի ընդհանուր օրգանիզմին, սակայն առանձին-առանձին եւս գոյության իրավունք ունեն: Ափադրանք իրենց տարօրինակ ճակատագրերի տրամադրության մեջ պահպան է ապահովություն տալու համար: Միայն առանձին առանձին վեղը կատարության մեջ պահպան է ապահովություն տալու համար:

Այս առաջ կամակ կոչվ աւագու և հական հակասական կերպար Դաստանա Կանայանը, որը ստեղծեց Հայկական լեգենն եւ որը հավատում էր գերմանացիների օգնությամբ ռուսական, աղա նաև գերմանական ժրամբետությունից հայ ժողովրդի փրկության վերաբերյալ իր խնկ հորինած, թեկուցել անիրականալի, Երազանքին: Անհաւա Հայաստանի փրկության մասին մյուս Երազող՝ Միհայել Նորատունյանը, որը հոյսը կաղում էր ֆրանկաստանական աջակցության հետ: Սեծանուն գիտական Հակոբ Սիրունին, ում Ռումինիայից ասուրեցին Սիբիր, հայսնի դաշտաբան Տարլեհ միջամտությամբ ազատեցին, որդեսզի Երեւանում գրադի գիտությամբ, աղա նորից աբսուրցին, բանի որ մեզ հայսնի աշխարհում մինչեւ օրս մասնիչնե-

